

## Spinnaker 2/3 – ROM-informatiebundel

[Verkorte versie]

Routine Outcome Monitoring (ROM) beoogt vragenlijsten systematisch af te nemen om iemands voortuitgang in kaart te brengen. Het volgende overzicht geeft kort weer welke tests worden gebruikt, hoe lang ze duren om in te vullen en wanneer dit gevraagd wordt. Meer uitleg vanaf pagina 2 e.v.

| Naam test? | Wat meet het?                      | Afnameduur      | ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|------------|------------------------------------|-----------------|--------------|--------------|--------------|--------------|
| BISBAS     | Gedragsinhibitie en –activatie     | 5 à 10 minuten  | ✓            |              | ✓            |              |
| EC         | Mate van zelfsturing               | 5 à 10 minuten  | ✓            |              | ✓            |              |
| CTQ        | Trauma's in kinderen/of tienertijd | 5 à 10 minuten  | ✓            |              |              |              |
| MANSA-16   | Levenstevredenheid                 | 5 à 10 minuten  | ✓            |              | ✓            | ✓            |
| ADP-IV     | Persoonlijkheid                    | 45 à 60 minuten | ✓            |              | ✓            |              |
| UCL        | Voorkeuren voor copingstijlen      | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| BSI        | Verschillende klachten             | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| BSL-23     | Klachten gerelateerd aan BPS       | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| SIQ-TR-NL  | Zelfbeschadiging                   | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| ZIL        | Post-traumatische stressklachten   | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| DES-II     | Dissociatieve symptomatologie      | 5 à 10 minuten  | ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |
| TAS-20     | Alexithymie                        | 5 à 10 minuten  | ✓            |              | ✓            |              |

**Noot:** Er wordt niet aan diagnosestelling gedaan zuiver op basis van deze vragenlijsten!

## Spinnaker 2/3 – ROM-informatiebundel

[Uitgebreide versie]

### **1. Introductie Routine Outcome Monitoring (ROM)**

ROM staat voor Routine Outcome Monitoring en is een werkwijze waarbij bepaalde zelfrapportagevragenlijsten systematisch worden afgenomen. Op afdeling Spinnaker 2 en 3 nemen we tests af zowel bij aanvang van je opname, als tijdens het verloop ervan. Op basis hiervan kan een evolutie in kaart worden gebracht van opgegeven klachten, copingstrategieën en persoonlijkheidskenmerken.

In deze bundel kan je informatie vinden over het praktische verloop van jouw ROM-traject op Spinnaker en een korte uitleg over de verschillende vragenlijsten.

De keuze van de tests en weergave van de resultaten kaderen in de biosociale theorie. Kort gezegd, gaat deze theorie uit van het idee dat een persoonlijkheidsstoornis ontstaat door een samenspel tussen een zekere emotionele kwetsbaarheid (bv. sterke gevoeligheid voor prikkels) en bepaalde omgevingsfactoren (bv. een invaliderende (thuis)omgeving). (zie website Spinnaker voor het filmpje met uitleg). De vragenlijsten worden thuisgebracht onder verschillende categorieën die relevant zijn voor deze theorie. Concreet gaat het om de volgende: biologische constitutie (temperament), omgevingsfactoren, persoonlijkheidskenmerken, coping en klachten. Op basis van de testresultaten stellen we een probleemsamenhang samen. Hierin kan je zien hoe de verschillende categorieën in interactie gaan met elkaar. Bij vervolgmetingen zal je ook steeds je evolutie kunnen terugvinden in je probleemsamenhang.

Een belangrijke kanttekening bij de ROM is dat de testresultaten niet automatisch leiden tot diagnoses van bepaalde ziektebeelden. Je testuitslagen geven ons een beeld van hoe jij je klachten ervaart en weergeeft. Om een effectieve psychiatrische diagnose te kunnen en mogen stellen is er meer nodig dan enkel deze ROM-gegevens. Wel kunnen we de tests gebruiken om te doen aan indicatiestelling, d.w.z. de mate waarin iets mogelijks aanwezig zou zijn volgens eigen gerapporteerde beleving. Deze informatie kan dan meegenomen worden in het geheel van observaties, gesprekken met de verschillende disciplines etc.

Bij de start van je opname, evenals op ieder volgend ROM-moment, zal je een uitnodiging ontvangen per brief van de ROM-medewerker. Op deze brieven zal je steeds je logingegevens terugvinden voor het online testplatform QuestManager ([emmaus.questmanager.nl](http://emmaus.questmanager.nl)) waarop je de vragenlijsten dient in te vullen. De brief zal altijd een deadline vermelden voor het vervolledigen van de tests voor dat specifieke ROM-moment. Het is zeer belangrijk dat je deze deadlines respecteert zodat we tijdig een terugkoppeling kunnen voorzien voor jou. Doorgaans krijg je twee weken om de voorziene vragenlijsten in te vullen, maar hen eerder afwerken wordt sterk geapprecieerd.

Indien je vragen en/of technische problemen hebt inzake je ROM-moment of -traject, mag je de ROM-medewerker steeds gaan opzoeken in diens bureau op de tweede tussenverdieping (G14.2.42).

Een standaard ROM-traject ziet er als volgt uit:

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2      | ROM-moment 3          | ROM-moment 4          |
|--------------|-------------------|-----------------------|-----------------------|
| Bij opname   | 5 weken na opname | ± 4 maanden na opname | ± 7 maanden na opname |

## **2. Biologische constitutie/temperament**

### **2.1 Behavioral Activation System Behavioral Inhibition schaal (BISBAS)**

(Carver C.S. & White T.L., 1994; Nederlandse vertaling: McFarland & Hornsby, 2016)

Deze vragenlijst meet de mate van temperamentsreactiviteit door gedragsinhibitie en gedragsactivatie – *behavioural inhibition system* (BIS) en *behavioural activation system* (BAS) in het Engels, respectievelijk – in kaart te brengen. BIS reageert op o.m. bestraffing en frustratie en is gelinkt aan vermijding. Gedragsinhibitie is dus de neiging om vanuit angst niet te handelen naar of te reageren op situaties (cf. de rem van een auto). BAS daarentegen is gevoelig voor beloning en kent een link met impulsiviteit. Gedragsactivatie is dus het toenaderend reageren op gevoel van plezier en beloning (cf. de gaspedaal bij een auto).

#### **Afnamemomenten**

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              | ✓            |              |

**Geschatte afnameduur:** 5 à 10 minuten

### **2.2 Effortful Control schaal (EC)**

(Lonigan & Phillips, 2001; Nederlandse vertaling: Verstraeten & Bijttebier, 2006)

Effortful control (EC) heeft te maken met de mate waarin je aan zelfregulatie of -sturing doet en heeft impact op de BISBAS. Anders gezegd gaat EC over het kunnen sturen en/of tegenhouden van je gedrag, gedachten en emoties. De test zal o.m. peilen naar situaties waarbij je toch iets doet ondanks de drang om te vermijden (bv. afspraken aanhouden), alsook de mate waarin je jezelf kan inhouden wanneer dit nodig is (bv. omgaan met de drang naar eten en/of drank) en je focus kan behouden (bv. doelen). De test biedt een inzicht in hoe sterk je niveau van zelfcontrole is, een gegeven dat kan veranderen doorheen de tijd.

#### **Afnamemomenten**

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              | ✓            |              |

**Geschatte afnameduur:** 5 à 10 minuten.

## **3. Omgevingsfactoren: voorgeschiedenis/leerervaring**

### **3.1 Child Trauma Questionnaire (CTQ)**

(Bernstein et al., 2003; Nederlandse vertaling: Van den Hazel & Didden, 2009)

Deze vragenlijst peilt naar verscheidene soorten traumatische ervaringen die je potentieel doormaakte tijdens je kinder- en/of tiener tijd. Concreet worden de volgende vijf soorten traumatische ervaringen en de ernst ervan bevraagd: fysieke, seksuele en emotionele mishandeling en fysieke en emotionele verwaarlozing.

#### **Afnamemomenten**

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              |              |              |

**Geschatte afnameduur:** 5 à 10 minuten

### 3.2 Manchester Short Assessment of Quality of Life (MANSA-16)

(Priebe, Huxley, Knight & Evans, 1999; Nederlandse vertaling: Van Nieuwenhuizen, Schène & Koeter, 2000)

De MANSA-16 is een vragenlijst die een inzicht biedt in hoe tevreden een persoon is met zijn of haar leven op volgende terreinen: algemene levenstevredenheid, werk, financiële situatie, vriendschappen, woonomstandigheden, veiligheid, seksueel leven, familie en gezondheid.

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              |              | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

## 4. Persoonlijkheidskenmerken/coping

### 4.1 Assessment of DSM-IV Personality Disorders questionnaire (ADP-IV)

(Schotte & De Doncker, 2000)

De ADP-IV is een vragenlijst voor een therapeutisch georiënteerde diagnostiek van persoonlijkheidsstoornissen op basis van de DSM. Deze vragenlijst peilt naar verschillende persoonlijkheidskenmerken die een bron kunnen zijn van stress of problemen. Ook geeft deze test een idee van hoe ernstig deze karaktertrekken het functioneren kunnen belemmeren.

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              | ✓            |              |

Geschatte afnameduur: 45 à 60 minuten

### 4.2 Utrechtse Copinglijst (UCL)

(Scheurs, van de Willige, Brosschot, Tellegen & Graus, 1993).

Coping is de manier waarop iemand omgaat met moeilijke of stressvolle situaties. Deze vragenlijst meet onze voorkeur voor bepaalde soorten coping. In het bijzonder focust de UCL zich op zeven copingstrategieën waarvan we in (minder) sterke mate gebruik kunnen maken. In principe is geen van deze strategieën negatief, maar het is belangrijk om een gezonde balans te treffen in hoe we hen aangrijpen. Hieronder staat een kort overzicht van de gemeten soorten coping, alsook een aantal voorbeelden van welk soort gedrag de test ermee associeert.

| Copingstijl          | Voorbeelden                                                                                      |
|----------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Actief aanpakken     | Situatie van alle kanten bekijken, doelgericht te werk gaan om problemen op te lossen, ingrijpen |
| Palliatief reageren  | Afleiding zoeken, zich met andere zaken bezig houden, bv. bewegen, eten of sporten               |
| Vermijden            | Dingen op hun beloop laten, afwachten, situaties uit de weg gaan                                 |
| Sociale steun zoeken | Zorgen met iemand delen, troost en begrip zoeken, problemen bespreken, hulp vragen               |

|                                    |                                                                                              |
|------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------|
| Passief reageren                   | De zaken somber inzien, zich in beslag laten nemen door de moeilijkheden, piekeren, isoleren |
| Expressie van emoties              | Ergernis laten blijken, spanningen afreageren, kwaadheid laten zien                          |
| Geruststellende gedachten hanteren | Zichzelf moed inspreken en geruststellen, relativeren, optimisme                             |

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

## **5. Klachten**

### 5.1 Brief Symptom Inventory (BSI)

(Derogatis, 1993; Nederlandse vertaling: de Beurs, 2011)

Dit meetinstrument biedt inzicht in de aanwezigheid van een aantal mogelijke psychische klachten. Hieronder staat een kort overzicht naar welke soort klachten er wordt gepeild, alsook welke symptomen de test eronder thuisbrengt.

| Klachten                       | Voorbeelden van symptomen                                                                             |
|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Somatische klachten            | Pijn op de borst of het hart, benauwdheid of moeite met ademen, slapte of zwakte in het lichaam       |
| Cognitieve problemen           | Geheugenmoeilijkheden, concentratieproblemen, moeite met beslissingen nemen                           |
| Interpersoonlijke gevoeligheid | Zich snel gekwetst of geraakt voelen, sterke verlegenheid in gezelschap voelen                        |
| Depressieve stemming           | Somberheid, hopeloosheid, gedachten aan zelfdoding                                                    |
| Angst                          | Zenuwachtigheid of beverigheid, angst- of paniekaanvallen, plotselinge angst                          |
| Hostiliteit                    | Zich snel ergeren, de aandrang voelen om met zaken te gooien of hen stuk te maken, snel ruzie krijgen |
| Fobische angst                 | Angst op open pleinen of open ruimtes, ongemak in menigtes, vermijden van beangstigende plaatsen      |
| Paranoïde gedachten            | Wantrouwen t.o.v. de meest mensen, denken in de gaten te worden gehouden                              |
| Psychoticisme                  | Denken dat anderen je gedachten kunnen beïnvloeden, gebrek aan verbondenheid ervaren                  |

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

### 5.2 Borderline Symptom List (BSL-23)

(Bohus, Limberger, Frank & Stieglitz, 2009; Nederlandse vertaling: Leenarts, Boonmann, Diehle & Rinne, 2009)

Dit meetinstrument bevat vragen waarmee de ernst wordt gemeten van symptomen die gelinkt zijn met de borderline persoonlijkheidsproblematiek. Hoe hoger de score op deze test, hoe ernstiger ze worden ingeschat. Daarnaast krijgen we met deze vragenlijst een inzicht in hoe je je stemming ervaart in de periode dat je hem afneemt en, indien van toepassing, welk risicogedrag je stelde in de week voor het ROM-moment (bv. eetbuien, dronkenschap, seksuele contacten met spijt achteraf).

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

### 5.3 Zelfinventarisatielijst Posttraumatische Stressstoornis (ZIL)

(Hovens, Bramsen & Van der Ploeg, 2001)

Deze test be vraagt de aanwezigheid en ernst van verscheidene symptomen gerelateerd aan een post-traumatische stressstoornis (PTSS).

| Klachten     | Voorbeelden van symptomen                      |
|--------------|------------------------------------------------|
| Herbeleven   | Herinneringen, flash-backs, nachtmerries       |
| Vermijden    | Gedachten en gevoelens van vroeger vermijden   |
| Hyperarousal | Prikkelbaar, schrikachtig, moeite met inslapen |

#### Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            |              | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

### 5.4 Dissociative Experiences Scale II (DES-II)

(Carlson & Putnam, 1993; Nederlandse vertaling: Boon & Draijer, 1995)

Dissociatie is een verstoring en/of onderbreking van het normale psychisch functioneren, hetgeen invloed uitoefent op o.m. het denken, geheugen, identiteit, emotie, perceptie, lichaamsbeleving en gedrag. Deze vragenlijst helpt ons om in te schatten of er sprake is van een risico op dissociatieve symptomatologie.

| Klacht                        | Omschrijving                                                                                                                           |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Dissociatieve amnesie         | Onvermogen om belangrijke autobiografische informatie te herinneren; anders dan gewone vergeetachtigheid                               |
| Depersonalisatie/derealisatie | Ervaringen van onwerkelijkheid, lichamelijke/emotionele verdoving, vervreemding, of alsof de betrokken zichzelf van buitenaf waarnemen |
| Absorptie                     | In dermate in beslag zijn genomen door iets dat het volledig afleidt van hetgeen er rondom de persoon gebeurt op dat moment            |

Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

5.5 Toronto Alexithymia Scale (TAS-20)

(Bagby, Parker & Taylor, 1994; Nederlandse vertaling: Inslegers et al, 2013)

Alexithymie is een persoonlijkheidstrekk gekenmerkt door moeilijkheden met het identificeren van gevoelens, het beschrijven van gevoelens en een extern georiënteerd denken. Deze vragenlijst meet de mate van aanwezigheid van deze kenmerken.

Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            |              | ✓            |              |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

5.6 Self-Injurious Questionnaire – Treatment Related (SIQ-TR-NL)

(Claes & Vandereycken, 2007)

Deze vragenlijst peilt naar zelfverwondend gedrag (ZVG). Indien er ooit sprake was van ZVG zal de test peilen naar o.a. hoe vaak je dit deed en waarom.

Afnamemomenten

| ROM-moment 1 | ROM-moment 2 | ROM-moment 3 | ROM-moment 4 |
|--------------|--------------|--------------|--------------|
| ✓            | ✓            | ✓            | ✓            |

Geschatte afnameduur: 5 à 10 minuten

Indien je nog vragen zou hebben, kan je steeds terecht bij de ROM-medewerker of je behandelende psycholoog.